

Секція: Регіональна економіка

Вагайцева О.С.

*Студентка кафедри економіки та управління національним господарством
Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара
м. Дніпропетровськ, Україна*

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Станом на 2015 рік до сильних сторін економіки Дніпропетровської області слід віднести: значні поклади розвіданих корисних копалин. Серед яких марганцева руда, уранова руда, вугілля та ін. Одні з кращих в світі кліматичних умов для сільського господарства. Переважна більшість землі складається з чорнозему (більш 80%). Високий рівень урбанізації області. Велика кількість та варіативність трудових ресурсів області. Розвинені зовнішньоекономічні зв'язки. Один з найкрупніших банків має центральний офіс в Дніпропетровську. Розвинений залізничний та річковий транспорт. Велика купівельна спроможність кінцевих споживачів. Найвищий рівень економічного розвитку в країні.

Можливості для Дніпропетровської області в 2015-2020 рр.: після початку дії єдиного економічного простору з ЄС, та об'єднання США та ЄС в ТТІР завершать формування єдиного економічного простору двох сверхекономік світу. В цьому конгломераті, куди увійде і Україна буде сформовано більше 40% світового ВВП, та переважна більшість технологічних виробництв, споживання та наукових розробок. [1,с.29-32] Зацікавленість США нашою космічною галуззю з подальшим його викупом відкриває двері на Північно-Американських та Європейський ринок державних та комерційних запусків. Як казалося в голос не раз на всіх світових форумах, Україна буде розглядатись не тільки як промислова держава, а в першу чергу, як ключова аграрна держава світу, при

запровадженні передових технологій та добрив. Високий рівень використання елементів електронного врядування сприяє впровадженню програм зі спрощення дозвільної системи та підвищення ефективності управління соціально-економічними процесами в регіоні. Подальша комерціалізація освоєння космосу, яка потребуватиме нових ракетоносіїв, сприятиме залученню таких сильних сторін Дніпропетровської області, як наявність розвинутої галузі ракетобудування, розвинені зовнішньоекономічні зв'язки.[2]

Слабкі сторони для Дніпропетровської області, слід відзначити наступні: віддаленість деяких районів від центру. Специфіка політичного протистояння в Кривому Розі та на близькість зони проведення АТО, що значно ускладнює роботу силових структур.

Великі показники техногенного забруднення, наприклад в тому ж Дніпродзержинську, куди зі всього Союзу звозили відпрацьоване ядерне паливо та не використане ракетне паливо, яке є дуже токсичним.

Мономіста в структурі області, що негативно впливає на сталий розвиток цих міст, та спонукає людей переїжджати до Дніпропетровська.

Диспропорції між районами за рівнем урбанізації та економічного розвитку. Висока ресурсо - і енергоємність виробництва. Значна зношеність інженерної інфраструктури. Відсутність переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів. Незначна частка малого та середнього бізнесу в структурі економіки області, брак інфраструктури підтримки МСБ. Слабкі зв'язки між науково-дослідними установами та бізнесом. Переважання сировини та продукції низького ступеня переробки у структурі експорту.

Загрози розвитку Дніпропетровської області: значне скорочення трудових ресурсів у найближчі 10 років. Спад попиту на металопродукцію на міжнародних ринках. Несприятливий бізнес-клімат в Україні. Відсутність впливу місцевої влади на підприємства, що забруднюють

навколишнє природне середовище. Нестабільність природно-кліматичних умов, що може призвести до змін у сільському господарстві. Погіршення стану довкілля внаслідок продовження політики незбалансованого природокористування.[3]

Більшість промислових центрів області виникли та розвивалися навколо родовищ корисних копалин, саме вони станом на 2015 рік є економічними локомотивами області, інвестиційно привабливими та такими, що забезпечують 80 % надходжень до бюджетів усіх рівнів. Разом з тим більша частина адміністративно-територіальних одиниць області є дотаційними, мають обмежені ресурси для розвитку, є малопривабливими для проживання населення.

Монопрофільні міста є залежними від стану глобальної економіки в частині кількості працюючих на містоутворюючих підприємствах в силу значної експортної складової у структурі їх валового продукту і, відповідно, коливань світового ринку.

Сфери економіки, орієнтовані на регіональний та український ринки, слабо представлені. Незважаючи на наявність потенціалу для розвитку, повільно набирає обертів приладобудування та виробництво сучасної техніки. Майже відсутня практика співпраці з компаніями - міжнародними лідерами у галузі машинобудування та приладобудування, хоча наявні майже усі потрібні складові: ресурсний, інтелектуальний, логістичний потенціал, достатня ємність ринку.

Найбільші міста Дніпропетровської області – Дніпропетровськ, Кривий Ріг та Нікополь в стратегічних планах власного розвитку закріпили поглиблення диверсифікації економіки, та мають внутрішній ресурс для подальшого розвитку у цьому напрямі.

Так, рівень доходності бюджету м. Дніпропетровська у 19 разів більше, ніж доходи усіх районів області разом. Збереження такої ситуації спричинятиме подальший відтік населення з периферійних районів,

переважно, молоді, погіршення стану інфраструктури та ще більше зниження привабливості цих територій. Також проблемою периферійних районів часто є відсутність робочої сили потрібної кваліфікації.

Розвиток та збереження інноваційного потенціалу пропонується у даному сценарії реалізувати через створення сучасного освітнього середовища та його інтеграцію у Європейський освітній простір, підтримку науково-дослідного напрямку, створення умов для збереження та залучення висококваліфікованих працівників, розвиток інновацій у ключових галузях економіки.

Важливим елементом інноваційного розвитку має стати впровадження об'єктів альтернативної енергетики.

У сільській місцевості проживає 16 % населення області. Одним з головних роботодавців для мешканців сіл є аграрний сектор. Структура сільськогосподарського виробництва за останні 20 років зазнала значних змін, що призвело до суттєвих змін у якості життя мешканців сільських територій.

Аграрний сектор не в змозі забезпечити достатню зайнятість для сільського населення. Слабкі можливості для зайнятості та занепад соціальної інфраструктури в сільських і приміських місцевостях є ключовими причинами низького рівня життя і, як наслідок – відтоку та загального старіння населення, що створює додатковий тиск на міста області і прискорює занепад традиційних сіл. Село стало неперспективним для молоді і фактично вимирає – як правило, там живуть люди старшого віку. Село швидкими темпами втрачає культурну, соціальну та економічну інфраструктуру. Таке становище потребує всебічного підходу до розвитку села, головним чином, за допомогою політики і втручань органів влади (обласних і місцевих).[4]

Таким чином, для збереження існуючої на сільських територіях області поселенської мережі виникла потреба створити робочі місця у

сферах, що не відносяться до сільськогосподарського виробництва. Через відсутність значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури на селі переважна частина сільських жителів змушена одержувати їх за межами місця постійного проживання. Тому доступність соціальних послуг для кожного сільського жителя є одним з визначальних показників соціальної характеристики населених пунктів та сільських територій. Важливим фактором розвитку сільських територій є їх доступність та розвиток транспортної мережі. Близько 15 % з 1453 сіл області мають централізоване водопостачання та близько 1 % – водовідведення.

Література:

1. Верхоглядова Н. І., Чередніченко О. Д., Стенічева І. Б. Стратегічні важелі регіонального економічного розвитку (на прикладі дніпропетровської області) // Держава та регіони, Серія: Економіка та підприємництво 2010 р., № 4, с. 29-32
2. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 528 с.
3. Схема-прогноз розвитку і розміщення продуктивних сил Дніпропетровської області на період до 2015 року. - К. : РВПС України НАН України, 2005. -207 с.
4. Ходько Н., Жолудь О., Алієва О., Романюк О. - Профіль Дніпропетровської області: демографія, економіка, екологія, бюджет. // «Розбудова спроможності до економічно обґрунтованого планування розвитку областей і міст України» (Проект РЕОП) та «Місцевий економічний розвиток міст України» (Проект МЕРМ). – 2013